

OMGEVINGSVERGUNNING FLORA- EN FAUNA-ACTIVITEIT

Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)

Rijswijkseveldweg (ong.) te Rijswijk

HDD Advies
Sir Rowland Hillstraat 10
4004 JT Tiel

T. 0344 – 21 00 00
www.hddadvies.nl
info@hddadvies.nl

Titelblad

Locatie	
Adres	Rijswijkseveldweg (ong.)
Postcode	4023CH
Plaats	Rijswijk
Opdrachtgever	
Naam	
Adres	
Postcode	
Plaats	
Telefoonnummer	
Contactpersoon	
E-mailadres	
Uitvoering	
Naam	HDD Advies
Opgesteld door	
Telefoonnummer	0344 – 21 00 00
E-mailadres	
Project	
Projectnummer	25004

Versiebeheer

Het geldige rapport is degene met het hoogste versienummer. Eerdere versies met lager(e) versienummer(s) komen met de komst van een opvolgend versienummer te vervallen. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

Versienummer	Autorisatiedatum	Wijzigingen
1	06-06-2025	Geen; eerste uitgifte

HDD-advies is kandidaat-lid van het Netwerk Groene Bureaus.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag voor zakelijk gebruik worden veeleelvoudigd, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande (schriftelijke) toestemming van HDD advies. De vermelde medewerkers in deze rapportage gaan akkoord met openbaring van zijn of haar persoonsgegevens in het kader van de AVG-privacy wetgeving.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
2	Plangebied	5
2.1	Gegevens plangebied	5
2.2	Beschrijving van het plangebied	5
2.2.1	Analyse normatieve toestand	6
3	Voorgenomen ingreep	7
3.1	Projectomschrijving	7
3.2	Motivering	7
3.3	Ontwerp	7
4	Ecologisch onderzoek	8
4.1	QuickScan	8
4.2	E-DNA onderzoek	8
5	Wettelijke bepalingen	9
5.1	Wettelijk kader	9
5.1.1	Planspecifiek	9
5.2	Wettelijk belang	10
5.2.1	Noodzaak van belangen	10
5.2.2	Alternatievenafweging	11
5.2.3	Gunstige staat van instandhouding	11
6	Mitigerende maatregelen	12
6.1	Mitigerende maatregelen	12
6.1.1	Fasieren in ruimte en tijd	13
6.1.2	Verbeteren voortplantingshabitat en bestaand leefgebied	14
6.1.3	Aanpassen werkwijze of werkvolgorde	15
6.1.4	Inschakelen grote modderkruiperdeskundige	16
7	Werkzaamheden en planning	17
7.1	Planning werkzaamheden	17
7.1.1	Planning werkzaamheden grote modderkruiper	17
8	Conclusie	18

Bijlage 1 Schaalontwerp voorgenomen situatie

Bijlage 2 Dwarsprofiel natuurvriendelijke oever

Bijlage 3 QuickScan Flora & Fauna

Bijlage 4 E-DNA onderzoek

2 PLANGEBIED

2.1 Gegevens plangebied

- ✓ Locatie: Rijswijkseveldweg (ong.)
- ✓ Kadastraal: MRK01 – M – 966 & 1227
- ✓ Plaats: Rijswijk
- ✓ Gemeente: Buren
- ✓ Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied van de gemeente Buren, binnen het Rijswijkse komgebied nabij Maurik, provincie Gelderland. Het omvat de percelen Maurik, sectie M, nummers 966 en 1227. Perceel 966 vormt een woonperceel met ponyweide, omgeven door kavelrandbeplanting. De oostzijde van dit perceel wordt gemarkeerd door een geschoren, gemengde erfafscheiding van 5 tot 6 meter hoog, met aan de zuidzijde drie jonge knotwilgen en een robuuste populier. Aan de westzijde grenst het perceel aan een privé-tuin. Perceel 1227 is een aangrenzend graslandperceel ten oosten van het woonperceel, volledig omsloten door watergangen, waarvan de zuidelijke recent is aangelegd. De omgeving wordt gekenmerkt door open agrarisch landschap met weilanden, sloten en verspreide erfbeplanting. Op onderstaande figuur wordt het plangebied nader aangeduid.

Figuur 2.1 – Aanduiding van het plangebied aan de Rijswijkseveldweg ong. (Bron: Topotijdreis – jaar 2024).

2.2.1 Analyse normatieve toestand

De Legger Wateren biedt een gedetailleerde weergave van de normatieve toestand van wateren, inclusief hun ligging, vorm, afmetingen en constructie. Binnen het betreffende perceel wordt de noordelijke, oostelijke, zuidelijke en westelijke grens gevormd door secundaire watergangen, zoals te illustreren in de uitsnede van de Legger Wateren in onderstaande figuur. De waterloop met code 415037 omsluit het perceel aan de noordzijde, terwijl waterlopen met codes 097540 en 097542 respectievelijk aan de oostelijke en westelijke zijde liggen. Recent is aan de achterzijde een nieuwe B-watergang gegraven. Hiervan de code nog niet bekend. Tegelijkertijd zijn toen de aanwezige duikers/inritten ook verwijderd. Recentelijk is een nieuwe inrit met duikers aangelegd aan de noordelijke zijde, gelegen op tien meter afstand van de kadastrale grens van perceelnummer 965. Deze biedt als enige toegang tot het perceel.

Voorgenomen wordt om natuurvriendelijke oevers over de gehele lengte van de oostelijke en zuidelijke watergang te realiseren. De westelijke watergang tussen perceelnummers 966 en 1227 wordt gedempt voor ongeveer 70 meter.

Figuur 2.3 – Uitsnede Legger Wateren met aanduidingen van genomen en te nemen werkzaamheden welke nog niet weergegeven op de Legger Wateren.

3 VOORGENOMEN INGREEP

3.1 Projectomschrijving

Het project betreft de aanleg van 220 meter lange natuurvriendelijke oever in B-watgangen in het Rijswijkse veld. Beoogd wordt deze oever aan te leggen in de watergang bekend als 097540 en de al aangevraagde nieuwe te realiseren B-watergang, welke zich zal bevinden aan de zuidelijke zijde van het plangebied. De oever zal een breedte hebben van 8 meter, welke met natuurlijke vormen zal worden aangelegd. De beoogde natuurvriendelijke oever heeft een totale oppervlakte van ongeveer 1.756 m². De beoogde situatie is nader uitgewerkt in bijlage 01.

3.2 Motivering

De beslissing om natuurvriendelijke oevers aan te leggen op de beoogde locatie in het Rijswijkse veld wordt primair gemotiveerd door de ecologische meerwaarde die dit met zich meebrengt. Gezien de ligging te midden van een komgebied en nabij een provinciaal weidevogelgebied, biedt deze locatie een ideaal habitat voor diverse vogelsoorten, waaronder weidevogels. Het streven naar het behoud en herstel van biodiversiteit in dit gebied vormt de kern van deze inspanning. Door bij het ontwerp rekening te houden met de specifieke behoeften van de lokale vogelpopulatie, zoals het creëren van een plasdrasoever, wordt de functionele en ecologische relevantie van dit project versterkt. Dit maakt de aanleg van natuurvriendelijke oevers op deze locatie niet alleen passend, maar ook noodzakelijk voor het behoud van de lokale flora en fauna.

Een aanvullende motivatie voor het realiseren van natuurvriendelijke oevers op het perceel in het Rijswijkse veld ligt in de duurzame landbouwpraktijken die hiermee bevorderd worden. Natuurvriendelijke oevers dragen bij aan het herstel van de natuurlijke waterkwaliteit en -balans, wat niet alleen gunstig is voor de lokale biodiversiteit, maar ook voor de agrarische activiteiten in de omgeving. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers wordt de waterhuishouding geoptimaliseerd, wat kan resulteren in een vermindering van wateroverlast tijdens natte periodes en een verbetering van de beschikbaarheid van water tijdens droge periodes. Dit kan op zijn beurt de productiviteit en veerkracht van de agrarische gronden vergroten, wat zowel economische als ecologische voordelen met zich meebrengt voor de gehele regio.

3.3 Ontwerp

Het plan omvat de aanleg van een flauw talud-profiel langs de gehele lengte van de oever. Het talud zal starten vanaf de insteek van de sloot met een onderwatertalud van 1:7 en een lengte van 4 meter. Het bovenwatertalud zal 1:5 worden gerealiseerd met een lengte van 4 meter. De oever zal worden gevormd met een natuurlijk profiel. Het beoogde profiel voor de oever is als bijlage 02 toegevoegd en zal worden aangelegd langs beide B-watgangen in het hele plangebied.

De natuurvriendelijke oever op het akkerland zal worden omheind met een passende afrastering van 100 cm hoog, bestaande uit een tornadorooster met kastanjepalen. Dit zal voorkomen dat de oevervegetatie wordt vertrapt tijdens begrazing. Om onderhoud mogelijk te maken, worden drie hekken geplaatst, waardoor het onderhoud vanaf het perceel kan worden uitgevoerd en voorkomen wordt dat zware machinevoertuigen de oever betreden vanwege de natte omstandigheden op het laaggelegen terrein. Aan de noordzijde van het perceel wordt de uitgegraven grond verwerkt, zodat de oever vanaf deze zijde toegankelijk wordt, terwijl inlaten worden geplaatst voor afwatering, waardoor voldoende hydrologische maatregelen worden genomen. De uitgegraven grond wordt ook gebruikt om een gedeelte van de westelijke sloot op te vullen, waardoor een gesloten grondbalans wordt behouden en onnodig transport van grond wordt vermeden. Eenden korven en bijenhoeven zullen op de oevers worden geplaatst om de vegetatie te bevorderen en de aanwezigheid van dieren te stimuleren.

4 ECOLOGISCH ONDERZOEK

4.1 QuickScan

Op 14 april 2025 heeft HDD Advies, in opdracht van de initiatiefnemer, een veldbezoek uitgevoerd om de actuele situatie ter plaatse te beoordelen. Tijdens dit veldbezoek zijn relevante aspecten van het plangebied zorgvuldig geïnventariseerd, met bijzondere aandacht voor de aanwezige natuurwaarden en mogelijke beschermde soorten. De bevindingen van dit veldonderzoek zijn vastgelegd in een uitgebreide rapportage. In deze rapportage zijn ook de potentiële effecten van het voorgenomen plan getoetst aan de geldende natuurwetgeving. De rapportage is als bijlage 03 bij deze aanvraag gevoegd.

Uit de uitgevoerde QuickScan is gebleken dat er mogelijk sprake is van de aanwezigheid van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), een beschermde vissoort. Gezien de beschermde status van deze soort en het belang van een zorgvuldige beoordeling, is besloten om aanvullend onderzoek uit te voeren. HDD Advies heeft daarom een e-DNA-onderzoek geadviseerd, waarmee op een betrouwbare en niet-invasieve wijze kan worden vastgesteld of de grote modderkruiper daadwerkelijk in het plangebied aanwezig is.

4.2 E-DNA onderzoek

Het e-DNA-onderzoek is uitgevoerd door HDD Advies, volgens het geldende protocol en met gebruikmaking van de sampling kits van Datura Environmental Solutions. Alle watergangen binnen het werkgebied waar werkzaamheden gepland zijn, zijn hierbij onderzocht.

In totaal zijn drie monsters genomen: één uit de oostelijke watergang, één uit de westelijke watergang en één uit de zuidelijke watergang. Elk monster bestaat uit 20 deelmonsters verspreid genomen over de watergang. Deze deelmonsters zijn gemengd. Het gemengd monster is getest.

Elk monster is geanalyseerd met behulp van twaalf replica's. De resultaten worden weergegeven als het aantal replica's (van de twaalf) dat positief scoorde op de aanwezigheid van e-DNA van de doelsoort in het betreffende monster. Een score van "0/12" betekent dat er geen e-DNA van de doelsoort is aangetroffen. Bij een score van "1/12" of hoger is er wél e-DNA van de doelsoort vastgesteld.

Uit de analyses blijkt dat de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) uitsluitend in de oostelijke watergang voorkomt, waar één van de twaalf replica's positief scoorde (1/12). In de westelijke en zuidelijke watergang is de soort niet aangetroffen (0/12). Het desbetreffende rapportage is bijgevoegd als bijlage 04.

Omdat uit het e-DNA-onderzoek is gebleken dat de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) aanwezig is in de oostelijke watergang, is voor de voorgenomen werkzaamheden aan deze watergang een omgevingsvergunning vereist op grond van de Omgevingswet. De aanwezigheid van deze beschermde soort brengt met zich mee dat de werkzaamheden kunnen leiden tot het verstoren, vangen of het beschadigen van voortplantings- of rustplaatsen. Dit valt onder de verbodsbepalingen van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het uitvoeren van deze werkzaamheden zonder de benodigde vergunning is niet toegestaan. Daarom dient vooraf een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd en verleend.

5 WETTELIJKE BEPALINGEN

5.1 Wettelijk kader

In het kader van de soortenbescherming onder de Omgevingswet, die sinds 1 januari 2024 van kracht is, worden beschermde soorten in Nederland onderverdeeld in drie beschermingsregimes. Deze indeling is vastgelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en weerspiegelt de verschillende niveaus van bescherming die soorten genieten op basis van nationale en internationale wetgeving.

- ✔ **Soorten Vogelrichtlijn (artikel 11.37 t/m 11.40 Bal)**

Dit regime omvat alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten. De bescherming is gericht op het verbod van opzettelijk doden, vangen, en verstoren van vogels, evenals het vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren. Vooral tijdens het broedseizoen gelden strenge beperkingen op activiteiten die vogels kunnen verstoren.

- ✔ **Soorten Habitatrichtlijn (Artikel 11.46 t/m 11.48 Bal)**

Hieronder vallen soorten die beschermd zijn onder de Europese Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Dit betreft een diverse groep van zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, insecten en planten. Naast de bescherming tegen doden en vangen, ligt de nadruk ook op het behoud van voortplantings- en rustplaatsen.

- ✔ **Andere soorten (artikel 11.54 Bal)**

Deze categorie betreft soorten die van nationaal belang worden geacht maar niet onder Europese bescherming vallen. De verbodsbepalingen zijn minder streng en provincies hebben meer ruimte om vrijstellingen te verlenen voor bepaalde activiteiten.

Voor alle beschermde soorten geldt dat bij voorgenomen activiteiten die kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen, een ontheffing of vrijstelling noodzakelijk is. De mogelijkheden hiervoor verschillen per beschermingsregime en hangen af van de impact van de activiteit en de staat van instandhouding van de betreffende soort.

5.1.1 Planspecifiek

De bescherming van de grote modderkruiper valt onder de Habitatrichtlijn en Bijlage IX bijbehorende bij artikel 11.46/11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (Hoofdstuk 3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Ow, art. 5.1

- Lid g: Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

Bal, art. 11.46 (Habitatrichtlijnsoorten)

- Het opzettelijk verstoren van dieren als genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn.

5.2 Wettelijk belang

De grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) is beschermd onder de Omgevingswet. Er gelden regels over het beoordelen van een vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit met gevolgen voor soorten van het Besluit Activiteiten leefomgeving (Bal). Het bevoegd gezag beoordeelt met die beoordelingsregels of iemand een omgevingsvergunning kan krijgen. De beoordelingsregels voor het wel of niet verlenen van de omgevingsvergunning staat in artikel 8.74 I van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl). Het verlenen van een omgevingsvergunning mag alleen als:

- ✔ De activiteit nodig is vanwege bepaalde belangen;
- ✔ Geen andere bevredigende oplossing mogelijk is (alternatievenafweging);
- ✔ De activiteit niet nadelig is voor de gunstige staat van instandhouding van populaties.

De uitwerking van deze voorwaarden met betrekking tot voorgenomen project aan de Rijswijkseveldweg (ong.) te Rijswijk worden onderstaand verder toegelicht.

5.2.1 Noodzaak van belangen

De aanleg van natuurvriendelijke oevers in de oostelijke watergang is van groot belang voor zowel de ecologische als de waterhuishoudkundige kwaliteit van het gebied. Door de ligging nabij een weidevogelgebied draagt het project direct bij aan het versterken van het leefgebied van weidevogels en andere karakteristieke soorten. Natuurvriendelijke oevers bieden een geleidelijke overgang van water naar land, creëren schuil- en foerageerplekken en bevorderen de biodiversiteit. Dit sluit aan bij de provinciale en landelijke doelstellingen voor natuurbehoud en herstel van soortenrijke ecosystemen.

Daarnaast wordt het project uitgevoerd in nauwe samenwerking met Waterschap Rivierenland, met als doel de waterkwaliteit structureel te verbeteren. De aanleg van natuurvriendelijke oevers voorkomt directe afspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater, bevordert de natuurlijke zuivering en vergroot de waterbergingscapaciteit. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en aan de specifieke verordeningen en doelstellingen van Waterschap Rivierenland, gericht op een robuust en klimaatbestendig watersysteem.

Gecombineerd benadrukken deze belangen de noodzaak van de voorgenomen werkzaamheden. Het project levert een aantoonbare bijdrage aan natuurontwikkeling, versterking van weidevogelpopulaties, verbetering van de waterkwaliteit en het realiseren van de wettelijke en beleidsmatige doelen van zowel provincie als waterschap. Daarmee is de aanleg van natuurvriendelijke oevers niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk voor een duurzame toekomst van het gebied.

5.2.2 Alternatievenafweging

Bij de planvorming voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de oostelijke watergang zijn verschillende alternatieven overwogen. Een belangrijk argument voor de gekozen locatie is dat deze watergang zich midden in het open veld bevindt, op afstand van kavelrandbeplanting. Hierdoor biedt deze ligging extra kansen voor weidevogels, die juist gebaat zijn bij openheid en overzicht in het landschap. Door te kiezen voor een watergang in het open veld wordt het leefgebied voor weidevogels optimaal versterkt, terwijl bij een locatie nabij kavelrandbeplanting deze meerwaarde aanzienlijk minder zou zijn.

Een tweede alternatief was om de watergang niet te verruimen en het huidige beheer voort te zetten. In dat geval zou echter de ecologische potentie van het gebied onbenut blijven. De huidige situatie, waarbij de oevers worden begraasd, biedt weinig ruimte voor natuurlijke oevervegetatie en beperkt het herstel van biodiversiteit. Door de oevers in natuurlijk beheer te brengen, ontstaat er ruimte voor spontane ontwikkeling van oeverplanten en een gevarieerder ecosysteem, wat direct bijdraagt aan de waterkwaliteit en het leefgebied van tal van soorten.

Samenvattend is gekozen voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers in deze specifieke watergang, omdat dit alternatief de grootste meerwaarde biedt voor zowel de weidevogelpopulatie als de ecologische en waterhuishoudkundige kwaliteit van het gebied. Andere alternatieven, zoals het handhaven van de huidige situatie of het kiezen van een minder gunstige locatie, zouden deze positieve effecten niet of in veel mindere mate realiseren.

5.2.3 Gunstige staat van instandhouding

De voorgenomen werkzaamheden mogen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de betrokken beschermde soort de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Door de werkzaamheden zorgvuldig te plannen en uit te voeren, hoeft de gunstige staat van instandhouding van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) niet te worden aangetast. Uit het e-DNA-onderzoek blijkt dat de soort slechts in beperkte mate aanwezig is in de oostelijke watergang en dat de omliggende watergangen negatief testten op aanwezigheid van de soort. Dit wijst erop dat het om een relatief kleine populatie gaat en dat de impact van de werkzaamheden op de metapopulatie in de bredere omgeving beperkt zal zijn. Bovendien betreft het hier het verruimen van de watergang en niet ingrijpende ingrepen zoals het dempen of volledig verwijderen van habitat. Door het nemen van passende mitigerende maatregelen, zoals gefaseerde uitvoering, behoud van oevervegetatie en ecologische begeleiding, kan worden gewaarborgd dat de werkzaamheden geen negatieve gevolgen hebben voor de instandhouding van de grote modderkruiper in het gebied.

6 MITIGERENDE MAATREGELEN

6.1 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke maatregelen worden genomen om de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soorten te handhaven en invulling te geven aan de zorgplicht vanuit de Omgevingswet. Bij het opstellen van deze mitigerende maatregelen is het kennisdocument van Bij12 van de grote modderkruiper (versie 2.0, oktober 2021) gehanteerd als leidraad voor de te nemen compenserende maatregelen.

In het kennisdocument wordt beschreven afhankelijk van het type activiteit en de grootte van het gebied waar de activiteit plaatsvindt, welke maatregelen vrijwel altijd van toepassing zijn om negatieve effecten te vermijden of zoveel mogelijk te verminderen. Uit het kennisdocument (figuur 20 – blz. 55) blijkt dat bij werkzaamheden aan één of een enkele watergang de volgende mitigerende maatregelen van toepassing zijn voor de werkzaamheid ‘werkzaamheden in natte oever’:

- ✔ Werken buiten de kwetsbare periode (*niet van toepassing door aangepast werkwijze*)¹
- ✔ Faseren activiteiten in ruimte en tijd;
- ✔ Verbeteren voortplantingshabitat en bestaand leefgebied;
- ✔ Aanpassen werkwijze of werkvolgorde;
- ✔ Inschakelen grote modderkruiperdeskundige.

Er is bewust gekozen voor de uitvoering van de werkzaamheden als ‘werkzaamheden in natte oever’, omdat het bij het graven van natuurvriendelijke oevers niet noodzakelijk is om de watergang droog te leggen. Door gebruik te maken van een aangepaste werkwijze waarbij nat wordt gegraven, kan de impact op de grote modderkruiper aanzienlijk worden beperkt. In de volgende paragrafen worden de hierboven genoemde mitigerende maatregelen verder uitgewerkt en toegespitst op de uitvoering van het project aan de Rijswijkseveldweg (ong.).

¹ In geval van de voorgenomen werkzaamheden, het graven van natuurvriendelijke oevers, is het niet noodzakelijk buiten de kwetsbare periode te werken in geval de methode wordt toegepast als in het Bij12-Kennisdocument van de grote modderkruiper (blz. 42).

6.1.1 Faseren in ruimte en tijd

Faseren in ruimte en tijd houdt in dat werkzaamheden niet gelijktijdig in het gehele plangebied plaatsvinden, maar stapsgewijs en verspreid over verschillende locaties en tijdstippen worden uitgevoerd. Het doel hiervan is om te waarborgen dat er op elk moment voldoende geschikt leefgebied beschikbaar blijft voor beschermde soorten, zoals de grote modderkruiper. Door deze gefaseerde aanpak wordt voorkomen dat het gehele habitat ineens wordt aangetast, waardoor individuen altijd kunnen uitwijken naar ongestoorde delen. Dit is een essentiële mitigerende maatregel om negatieve effecten op de populatie en het voortbestaan van de soort te minimaliseren, volgens de richtlijnen uit het BIJ12-kennisdocument.

Voor het project aan de Rijswijkseveldweg (ong.) wordt deze maatregel concreet toegepast door de werkzaamheden uitsluitend aan één slootkant uit te voeren, terwijl de andere oever volledig intact blijft en binnen dit project niet wordt gewijzigd. Hierdoor blijft altijd een ongestoorde oeverzone behouden waar de grote modderkruiper kan verblijven, voortplanten en overwinteren. De uitvoering vindt bovendien in één richting plaats naar de noordelijke watergangen, zodat de soort zich tijdig kan verplaatsen naar geschikte, ongestoorde habitatdelen in de omgeving. Gezien het beperkte voorkomen van de soort in het projectgebied en het ruime aanbod van geschikt habitat in de bredere omgeving, is de impact op de metapopulatie minimaal.

Na afronding van de werkzaamheden zal de aangelegde natuurvriendelijke oever bovendien een aanzienlijke verbetering van het leefgebied opleveren. Het flauwe onderwatertalud en de ontwikkeling van natuurlijke oeervegetatie creëren een optimaal en duurzaam habitat voor de grote modderkruiper, dat in de omgeving momenteel nog niet aanwezig is. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de eisen voor fasering in ruimte en tijd en blijft de gunstige staat van instandhouding van de soort gewaarborgd.

6.1.2 Verbeteren voortplantingshabitat en bestaand leefgebied

Een belangrijke mitigerende maatregel voor de grote modderkruiper is het verbeteren van de kwaliteit van bestaande watergangen als voortplantings- en leefhabitat. Dit betekent dat er tijdig, en buiten de directe invloedssfeer van de werkzaamheden, maatregelen worden getroffen die het leefgebied van deze soort duurzaam versterken. Volgens het BIJ12-kennisdocument dienen deze maatregelen te worden afgestemd met een deskundige, zodat ze optimaal aansluiten bij de ecologische behoeften van de grote modderkruiper.

Voor het project aan de Rijswijkseveldweg (ong.) is vastgesteld dat in de bredere omgeving meer dan voldoende geschikt en vergelijkbaar habitat aanwezig is, waar de grote modderkruiper veilig naartoe kan uitwijken gedurende de werkzaamheden. Dit wordt ondersteund door het e-DNA-onderzoek, waaruit blijkt dat de soort slechts in beperkte mate voorkomt in het projectgebied en dat omliggende watergangen geschikt zijn als alternatieve verblijfplaatsen.

Na realisatie van het project zal de nieuw aangelegde natuurvriendelijke oever bovendien een aanzienlijk geschikter habitat bieden voor de grote modderkruiper dan de situatie voorafgaand aan de werkzaamheden. Het flauwe onderwatertalud en de ontwikkeling van natuurlijke oeervegetatie creëren optimale omstandigheden voor voortplanting, opgroei en overwintering. Daarmee wordt niet alleen de huidige staat van instandhouding gewaarborgd, maar wordt ook actief bijgedragen aan het herstel en de versterking van de populatie grote modderkruiper in het gebied. Verdere aanpassingen aan de planvorming zijn dan ook niet noodzakelijk of wenselijk.

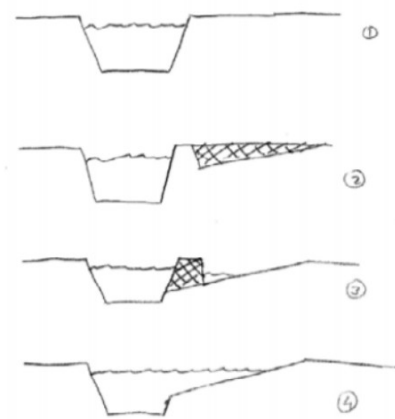
6.1.3 Aanpassen werkwijze of werkvolgorde

De uitvoering van de werkzaamheden wordt zodanig aangepast dat het aantal grote modderkruipers dat mogelijk nadeel ondervindt, tot een minimum wordt beperkt. Het is essentieel dat de gekozen uitvoeringsmethode ecologisch is onderbouwd en specifiek aansluit bij de lokale omstandigheden, zodat deze de meest gunstige optie is voor de grote modderkruiper.

Bij ingrepen zoals baggeren of het aanpassen van oevers verdient het de voorkeur om te werken in de richting van het open water. Dit geeft aanwezige vissen, waaronder de grote modderkruiper, de mogelijkheid om zich tijdig naar ongestoorde delen te verplaatsen.

Voor de werkzaamheden aan de Rijswijkseveldweg wordt een natuurvriendelijke oever gegraven, waarbij het watermilieu behouden blijft en de sloot niet wordt drooggelegd. Droogleggen zou immers een grotere negatieve impact hebben op het aquatische leven. Om de verstoring van het watermilieu en vertroebeling te minimaliseren, wordt gewerkt volgens de voorgeschreven methode uit het BIJ12-kennisdocument. Deze werkwijze is als volgt (zie figuur):

- Er wordt daarbij gestart met het realiseren “in het droge” van het ondiepe deel, oftewel het graven van het bovenwaternalud;
- Door een klein dammetje aangrenzend aan de watergang nog in stand te houden, wordt voorkomen dat er al direct tijdens de werkzaamheden water vanuit de watergang het nieuwe deel instroomt en dat het water in de watergang vertroebeld wordt.
- Als de graafwerkzaamheden van het ondiepe deel afgerond zijn, wordt als laatste het tussenliggende dammetje verwijderd door het weg te trekken richting het nieuw gegraven deel.

1. Oorspronkelijk profiel.
2. Graaf eerst het gearceerde deel weg, laat een dammetje tussen de watergang en het weg te graven deel staan.
3. Graaf/schuif het dammetje in de richting van het nieuw gegraven deel weg.
4. Nieuw profiel.

Als werkzaamheden op deze volgorde worden uitgevoerd dan Als op deze wijze gewerkt wordt, kunnen de werkzaamheden het gehele jaar door plaatsvinden, omdat er nauwelijks verstoring van het watermilieu plaatsvindt. Echter dient er wel rekening te worden gehouden met broedende vogels (zie bijlage 03). Het graven kan dan plaatsvinden buiten het broedseizoen. Gezien de doorlooptijd van de aanvraag wordt beoogd de werkzaamheden in augustus uit te voeren.

Figuur 6.2 – Voorgenomen werkvolgorde van het graven natuurvriendelijke oevers.

Daarnaast zal van de zuidelijke naar de noordelijke watergang worden gewerkt dat eventuele soorten kunnen vluchten naar de noordelijke watergangen welke ongeroerd blijven binnen het project.

6.1.4 Inschakelen grote modderkruiperdeskundige.

De aanwezigheid van een deskundige op het gebied van vissen, en in het bijzonder de grote modderkruiper, is essentieel om de werkzaamheden op een ecologisch verantwoorde wijze te laten verlopen. Het doel van deze begeleiding is om te waarborgen dat de impact op de grote modderkruiper tot een minimum wordt beperkt en dat de uitvoering van de werkzaamheden volledig in lijn is met de geldende ecologische richtlijnen en wetgeving. De deskundige adviseert het uitvoeringsteam, houdt toezicht op het proces en kan direct ingrijpen wanneer dat nodig is om het welzijn van de soort te waarborgen.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is deze specialist aanwezig om actief toezicht te houden op de aanwezigheid van grote modderkruipers en het werktempo waar nodig aan te passen. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat aanwezige individuen voldoende gelegenheid krijgen zich tijdig te verplaatsen naar ongestoorde delen van de watergang. Bij het uitgraven van het onderwatertalud (stap 3 – figuur 6.2) ziet de deskundige er bovendien op toe dat grote modderkruipers niet in het watermilieu worden meegenomen of op het droge komen te liggen.

Hoewel de gekozen werkmethode erop gericht is dergelijke situaties zoveel mogelijk te voorkomen, wordt er direct ingegrepen als zich toch een incident voordoet. In dat geval zal de deskundige de aangetroffen grote modderkruipers zorgvuldig wegvangen en overplaatsen naar de noordelijke watergangen, waar voldoende geschikt habitat aanwezig is. Zo wordt de impact op de soort tot een minimum beperkt en wordt voldaan aan de vereiste zorgplicht.

7 WERKZAAMHEDEN EN PLANNING

7.1 Planning werkzaamheden

Onderhavig document betreft een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit over de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) aan de Rijswijkseveldweg (ong.) te Rijswijk voor het realiseren van natuurvriendelijke oevers. Voor het voorgenomen project wordt onderstaand de voorgenomen planning schematisch weergegeven.

7.1.1 Planning werkzaamheden grote modderkruiper

Periode	Activiteit
Begin juni 2025	Het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de grote modderkruiper (<i>misgurnus fossilis</i>)
Eind juli 2025	Vergunningverlening van Provincie Gelderland
Augustus 2025	Aanvang werkzaamheden aan de watergang en tegelijkertijd ook afronding van het gehele project.

Voor de voorgenomen werkzaamheden wordt verzocht om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de soort grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), op basis van het voorgestelde aangepaste werkprotocol. Aangevraagd wordt een doorlooptijd van maximaal één jaar. Gezien de beperkte omvang en impact van de werkzaamheden is een langere doorlooptijd niet noodzakelijk. Met deze termijn kan het project zorgvuldig en volgens de ecologische richtlijnen worden uitgevoerd.

8 CONCLUSIE

De voorgenomen werkzaamheden aan de watergang nabij de Rijswijkseveldweg (ong.) te Rijswijk zijn van groot belang voor de verbetering van de ecologische kwaliteit, de waterhuishouding en het leefgebied van weidevogels in het gebied. In het kader van deze werkzaamheden wordt een natuurvriendelijke oever gerealiseerd, waarmee wordt bijgedragen aan zowel de doelen van Waterschap Rivierenland als de provinciale natuurdoelstellingen.

Uit het uitgevoerde e-DNA-onderzoek blijkt dat de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) in beperkte mate voorkomt in het projectgebied (1/12). In deze toelichting is aangetoond dat, door het toepassen van zorgvuldig afgestemde mitigerende maatregelen en het volgen van het aangepaste werkprotocol, de werkzaamheden geen negatieve impact zullen hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze beschermde soort. De maatregelen zijn volledig in overeenstemming met de Omgevingswet en het BIJ12-kennisdocument voor de grote modderkruiper. Bovendien zal de aanleg van de natuurvriendelijke oever uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke verbetering van het leefgebied voor de soort.

Op basis van deze onderbouwing wordt het bevoegd gezag verzocht een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te verlenen, zodat de werkzaamheden aan de watergang bij de Rijswijkseveldweg (ong.) te Rijswijk op een ecologisch verantwoorde wijze kunnen worden uitgevoerd.